Prima instanță: Judecătoria Drochia, sediul central (judecător Robu Viorica)
Dosarul nr.2a-1512/24 (nr.2-24011690-03-2a-21112024)

CURTEA DE APEL NORD
Colegiul Civil şi de contencios administrativ

D E C I Z I E

11 noiembrie 2025 mun.Bălți

Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecător Elena Grumeza
Judecătorii: Natalia Costaș și Ivan Parii
Grefier: Radmila Roșca

examinând în ședință publică, cererea de apel declarată de Ciubotaru Ivan împotriva hotărârii Judecătoriei Drochia, sediul central din 17 octombrie 2024, emisă în cauza civilă, la cererea formulată de Ciubotaru Ivan, persoane interesate Ciobanu Alexandra, Cebotari Grigori și Agenția Servicii Publice, privind declararea persoanei decedate,

a c o n s t a t a t:

Pretențiile reclamantului:

La 29 ianuarie 2024 petiționarul Ciubotaru Ivan a depus o cerere privind declararea persoanei decedate, cu participarea persoanelor interesate IP „Agenția Servicii Publice" Serviciul Stare Civilă Drochia", Cebotari Grigori, Ciobanu Alexandra.

În motivarea cererii, petiționarul Ciubotaru Ivan a invocat că, este fiul lui Cebotari Vasile şi Cebotari Eugenia. Părinții săi au încheiat căsătoria la *****, înregistrată la Primăria s.Sofia, r-1 Drochia sub numărul *****, numele de familie a mamei până la căsătorie este Balan, fapt confirmat de duplicatul certificatului de căsătorie SC-V *****. De la această căsătorie au rezultat patru copii Cebotari Grigori, născut la *****, Ciubotaru Ivan, născut la *****, Ciobanu/Cebotari/ Alexandra, născută la *****/a încheiat căsătoria cu Ciobanu Anatolie, Sandu/Cebotari/ Victor, născut la *****/a încheiat căsătoria cu Sandu Tatiana, decedat la data de *****. La data de ***** mama Cebotari Eugenia a decedat, fapt confirmat prin certificatul de deces DC- IV *****. În anul 1971 tatăl petiționarului a plecat la lucru în Republica Kazahstan şi a dispărut. Din anul 1971 el nu l-a văzut şi nimic nu a auzit despre el. Toate încercările sale să-l găsească nu au dat nici un rezultat. La adresarea sa organelor de poliție, a fost intentat dosar de căutare nr.*****, dar nu a fost stabilit locul de aflare al tatălui sau careva informație despre el.

A indicat că, declararea faptului precum că, Cebotari Vasile a decedat îi este necesar pentru perfectarea actelor de identitate. Faptul că, Cebotari Vasile a dispărut fără urmă din anul 1971 şi mai mult de 3 ani lipsesc informații despre locul unde acesta se află se

confirmă prin dosarul de căutare nr.*****, intentat de IP Drochia şi prin depoziţiile martorilor.

În baza art.52 Cod civil, art.279, art.297-300 Cod de procedură civilă, petiționarul a solicitat de a fi declarat decedat Cebotari Vasile Petru, născut la *****, originar și locuitor al s.*****.

Poziția instanței de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Drochia, sediul central din 17 octombrie 2024 s-a respins cererea formulată de Ciubotaru Ivan, persoane interesate IP „Agenția Servicii Publice", Ciobanu Alexandra, Cebotari Grigori, privind declararea persoanei decedate, ca neîntemeiată.

Solicitarea apelantului:

Exprimându-și dezacordul cu soluția instanței de fond, la data de 18 noiembrie 2024, Ciubotaru Ivan a contestat hotărârea Judecătoriei Drochia, sediul central din 17 octombrie 2024 cu apel, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii cu pronunțarea unei noi decizii prin care acțiunea să fie admisă.

Argumentele părților:

În motivarea cererii de apel, Ciubotaru Ivan a reiterat motivele de fapt și de drept ce au fost invocate în cererea de chemare în judecată.

Suplimentar, cu referire la soluția instanței de fond, a menționat aplicarea eronată a normelor de drept material, în special art. 52 Cod civil, art. 168 Cod civil și art. 298 Cod de procedură civilă.

Apelantul consideră că, instanța de fond a dat o apreciere superficială probelor din dosar, fără analizarea lor în ansamblu și anume, a invocat dispariția de peste 50 de ani a lui Cebotari Vasile, lipsa oricărei informații despre locul aflării acestuia, existența dosarului de căutare și publicitatea realizată conform Legii.

Or, în opinia apelantului, concluziile primei instanțe sunt contradictorii cu circumstanțele cauzei, întrucât lipsa datelor timp de peste 3 ani este suficientă pentru declararea decedată a unei persoane, conform Codului civil, mai mult, consideră că, nu este necesară dovada directă a decesului, ci prezumția legală.

Mai relevă apelantul că, a fost ignorat scopul legitim al cererii, și anume necesitatea declarării decesului pentru exercitarea drepturilor civile (acte de identitate, succesiune).

Reiterând prevederile art. 52 Cod civil, apelantul consideră că, dispariția continuă din 1971 întrunește pe deplin condițiile legale, instanța de fond impunând standard probatoriu excesiv, contrar naturii procedurii speciale. Or, procedura de declarare a decesului nu presupune stabilirea certă a morții, ci instituirea unei prezumții legale.

În referința depusă la cererea de apel, reprezentantul IP „Agenția Servicii Publice" Sava Irina a susținut poziția expusă în referința prezentată în instanța de fond.

Astfel, s-a indicat că, IP „Agenţia Servicii Publice” a supus verificării fondul arhivistic al actelor de stare civilă identificate pe numele presupusului defunct Cebotari Vasile, însă careva act de deces înregistrat pe numele acestuia nu a fost identificat. În acest context, a informat că, nu poate confirma sau infirma cu certitudine înregistrarea sau neînregistrarea unui act de deces pe teritoriul Republicii Moldova, dat fiind faptul, că nu dispune de un registru de stare civilă automatizat complet, din care considerent identificarea actelor de stare civilă în fondul de arhivă al registrelor este condiționată de cunoașterea informației exacte cu privire la data şi locul înregistrării actului.

A remarcat că, în fondul arhivistic sunt păstrate doar actele de stare civilă înregistrate pe teritoriul Republicii Moldova. În condițiile actuale, nu poate fi exclusă posibilitatea înregistrării decesului de către un alt organ (oficiu stare civilă sau primărie) abilitat să înregistreze acte de stare civilă, dat fiind faptul că, Cebotari Vasile a plecat la muncă în Republica Kazahstan. Respectiv, în virtutea specificațiilor legislative şi anume tratatele bilaterale semnate de către Republica Moldova şi Republica Kazahstan privind asistenţa juridică şi raporturile juridice în materie civilă, familială şi penală, consideră necesar, la cererea petiționarului de a interpela Serviciul stare civilă a țării vizate pentru a identifica actul deces pe numele persoanei în cauză.

Poziția părților în ședința instanței de apel:

În ședința instanței de apel părțile procesului apelantul Ciubotaru Ivan, persoanele interesate Ciobanu Alexandra, Cebotari Grigori și Agenția Servicii Publice nu s-au prezentat, procedura citării legale fiind respectată.

Totodată, se constată că, prin referința depusă la cererea de apel IP **„**Agenția Servicii Publice” a solicitat examinarea cauzei în lipsă.

În temeiul art.379 alin.(2) din Codul de procedură civilă, instanța de apel a dispus examinarea cauzei în lipsa părților, ce nu s-au prezentat.

Aprecierea instanței de apel:

Analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de părțile procesului, a materialelor din dosar și a normei legale relevante speței, Colegiul civil consideră necesar de a respinge apelul declarat de Ciubotaru Ivan cu menținerea soluției adoptate de instanța de fond din considerentele ce succed.

În conformitate cu art.362 alin.(1) Cod de procedură civilă, *termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel*.

Ciubotaru Ivan, la data de 18 noiembrie 2024 (f.d.73) a depus cerere de apel împotriva hotărârii Judecătoriei Drochia, sediul central din 17 octombrie 2024 (f.d.67), astfel Colegiul constată apelul ca fiind declarat în termen.

Potrivit prevederilor art.385 lit.a) CPC, *instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să mențină hotărârea primei instanțe*.

În conformitate cu art.240 alin.(1) Cod de procedură civilă, *la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importantă*

pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluționării pricinii şi admisibilitatea acțiunii.

În temeiul prevederilor art.118 alin. (1) Cod de procedură civilă *fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale*, iar conform art. 130 Cod de procedură civilă, *instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblu şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanţa judecătorească o forţă probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanţă privitor la pertinenţa, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă şi suficienţa pentru soluţionarea cauzei.*

În conformitate cu prevederile art.373 alin. (1), (2), Cod de procedură civilă, (*1) Instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. (2) În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces.*

Astfel, instanța de apel nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanțe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei. Concomitent, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Prin urmare, prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit recomandărilor avizului nr.11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, o motivație şi o analiză clară sunt cerințele fundamentale ale hotărârilor judecătorești şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce iau fost prezentate.

Instanța de apel menționează că, art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justițiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligației instanțelor de judecată de a-şi argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanțelor pricinii. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicții între motivare şi dispozitiv, constituie o garanție pentru justițiabili, în fața eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

Conform art.5 Cod de procedură civilă, *orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.*

Din probatoriul administrat în speță, Colegiul civil a stabilit că, petiționarul Ciubotaru Ivan a.n.*****, este fiul lui Cebotari Vasile, născut la ***** în s.*****, având ca părinți pe Cebotari Petru şi Cebotari Olga, fapte confirmate prin certificatele de naștere nr.***** (f.d.12) și nr.NA-V ***** (f.d.21).

Cebotari Vasile a încheiat căsătoria cu Cebotari Eugenia la *****, conform certificatului de căsătorie nr.CS-V ***** (f.d.23), soția sa fiind decedată la *****, fapt constatat prin certificatul de deces nr.DC-IV ***** (f.d.25).

La rândul său, Cebotari Vasile este tatăl și a alor 3 copii, în afară de petiționarul Ciubotaru Ivan, și anume: Cebotari Grigorii a.n.*****, potrivit adeverinței de naștere nr.I-BM***** (f.d.13), Cebotari Alexandra a.n.*****, potrivit certificatului de naștere nr.NA-VI***** (f.d.15), cu numele după căsătorie Ciobanu Alexandra, potrivit certificatului de căsătorie nr.CS-V***** (f.d.17) și buletinului de identitate provizoriu (f.d.16) și Cebotari Victor a.n.*****, potrivit certificatului de naștere nr.NA-VI***** (f.d.18), a cărui nume a fost schimbat prin căsătorie în „Sandu” conform extrasului din actul de căsătorie nr. ES-I0506293 (f.d.19) și certificatului de divorț nr.D-IV***** și care a decedat la *****, potrivit certificatului de deces nr.DC-IV ***** (f.d.24).

Potrivit adeverinței nr.1652 din 01.12.2023 eliberată de primarul s.Sofia, se confirmă că, Cebotari Vasile nu a locuit pe teritoriul s.*****, din anul 1971 până în prezent (f.d.26).

La 09.11.2023, la cererea lui Ciubotaru Ivan, Inspectoratul de poliție Drochia, a intentat dosarul de căutare nr.***** în privința lui Cebotari Vasile Petru (f.d.27).

La data de 29.01.2024 petiționarul s-a adresat cu cerere în instanța de judecată, solicitând declararea decesului persoanei fizice Cebotari Vasile a.n.*****, argumentând că, este în imposibilitate să perfecteze actele de identitate (f.d.5-6).

Fiind investită cu soluționarea cauzei în fond, prin hotărârea Judecătoriei Drochia, sediul central din 17 octombrie 2024 s-a respins cererea formulată de Ciubotaru Ivan, persoane interesate IP „Agenția Servicii Publice”, Ciobanu Alexandra, Cebotari Grigori, privind declararea persoanei decedate, ca neîntemeiată (f.d.84-89).

Instanța de fond și-a motivat soluția pe faptul că, petiționarul nu a prezentat probe incontestabile, pertinente şi admisibile în sensul art. 121 şi 122 din Codul de procedură civilă, care ar confirma faptul îndeplinirii acțiunilor de căutare şi efectuarea interpelărilor în vederea obținerii oricăror informații despre locul aflării lui Cebotari Vasile. Probele administrate de petiționarul Ciubotaru Ivan, nu dovedesc circumstanțele prevăzute de art.298 din Codul de procedură civilă și art.168 Cod civil, care ar confirma amenințarea cu moartea sau care dau temei de a prezuma că a decedat în urma unui anumit accident, iar argumentele petiționarului precum că tatăl său e decedat, deoarece făcea abuz de băuturi alcoolice, nu justifică declararea unei persoane fizice ca decedată.

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la data de 18 noiembrie 2024, Ciubotaru Ivan a contestat hotărârea Judecătoriei Drochia, sediul central din 17 octombrie

2024 cu apel, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii cu pronunțarea unei noi decizii prin care acțiunea să fie admisă (f.d.73, 94-96).

La data de 12 martie 2025 reprezentantul IP „Agenția Servicii Publice" Sava Irina a depus referință la cererea de apel, prin care a susținut poziția expusă în referința prezentată în instanța de fond (f.d.111).

Colegiul civil, verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii primei instanțe în raport cu prevederile art. 238-241 CPC constată că, dispozițiile procedurale invocate au fost respectate în tot, astfel instanța de fond a constatat şi elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, concluziile instanței de fond expuse în hotărâre fiind în corespundere cu probele administrate, iar normele de drept material au fost aplicate corect.

Astfel, în contextul pretențiilor deduse judecării instanța de apel reține că, potrivit art. 54 al Legii nr.100-XV din 26.04.2001 privind actele de stare civilă *decesul se înregistrează în temeiul: a) certificatului medical constatator al decesului, eliberat de o unitate sanitară; b) actului, eliberat de către organele competente, prin care se constată decesul persoanei supuse represiunilor şi ulterior reabilitate conform legislaţiei respective; c) hotărârii instanţei judecătoreşti privind constatarea decesului sau privind declararea persoanei ca fiind decedată.*

În conformitate cu art.279 alin.(1) lit.d) Cod de procedură civilă, *instanţa judecătorească examinează în procedura specială cauze cu privire la declararea persoanei dispărută fără veste sau decedată.*

Dispoziția art.297 alin.(1) Cod de procedură civilă prevede că, *cererea privind declararea, conform art.49 şi 52 din Codul civil, a persoanei dispărută fără veste sau decedată se depune la instanţa judecătorească de la ultimul domiciliu cunoscut al persoanei în privinţa căreia se solicită declararea persoanei dispărută fără veste sau decedată.*

În temeiul art.298 Cod de procedură civilă, *în cerere se menţionează scopul solicitării declarării persoanei dispărută fără veste sau decedată, circumstanţele care ar dovedi absenţa ei sau care o ameninţau cu moartea, sau care dau temei de a prezuma că a decedat în urma unui anumit accident. Referitor la militari sau la alte persoane care au dispărut în acţiuni militare, în cerere se indică data încetării acestor acţiuni.*

Conform art.168 alin.(1) Cod civil, *persoana poate fi declarată decedată prin hotărîre a instanţei de judecată dacă timp de 3 ani la domiciliul său lipsesc ştiri despre locul unde se află sau după 6 luni dacă a dispărut în împrejurări ce prezentau o primejdie de moarte sau care dau temei a presupune că a decedat în urma unui anumit accident.*

Astfel, în temeiul normelor de drept citate supra coroborate circumstanțelor speței, Colegiul civil constată că, instanța de fond a stabilit în mod corect că, persoana a cărei declarare ca fiind decedată se solicită, Ciobotari Vasile, a părăsit localitatea de domiciliu în anul 1971, plecând la muncă în Republica Kazahstan, totodată, nefiind prezentate probe certe privind decesul acestei persoane. Or, nu s-au confirmat circumstanțe care să creeze o prezumție de moarte, precum accident, catastrofă, calamități sau alte împrejurări care ar fi pus viața în pericol.

Mai mult ca atât, se atestă că, lipsesc dovezi privind epuizarea tuturor mijloacelor legale de aflare a locului unde s-ar fi putut afla persoana, aceste constatări întemeindu-se pe probele administrate în dosar, analizate în ansamblul lor, în conformitate cu art.118 și art.130 Cod de procedură civilă.

În aceeași ordine de idei, contrar alegațiilor apelantului, Colegiul civil reține că, instanța de fond a aplicat corect dispozițiile art.168 alin.(1) Cod civil, art.298 Cod de procedură civilă, care prevăd că, declararea unei persoane ca fiind decedată este posibilă doar dacă sunt întrunite condițiile legale cumulative, respectiv lipsa veștilor despre persoană, întreprinderea tuturor măsurilor necesare pentru aflarea locului unde s-ar putea afla, existența unor circumstanțe care să justifice prezumția de moarte. Or, din materialele dosarului rezultă că, nu a fost exclusă posibilitatea ca persoana să fi decedat în Republica Kazahstan, iar apelantul nu a prezentat răspunsuri de la autoritățile competente din statul respectiv, nu a făcut dovada inexistenței unui act de deces înregistrat în afara Republicii Moldova, precum și nu a probat că, toate acțiunile de căutare au fost efectuate efectiv și complet.

Colegiul civil reține că, scopul real al cererii, astfel cum rezultă din declarațiile apelantului, este perfectarea actelor de identitate și a actelor succesorale, însă acest scop nu poate substitui condițiile legale stricte pentru declararea unei persoane ca fiind decedată.

De altfel, procedura specială privind declararea decesului nu are caracter formal sau administrativ, ci reprezintă un mijloc juridic excepțional, care presupune existența unor probe convingătoare privind imposibilitatea stabilirii dacă persoana mai este în viață.

Instanța de apel notează că, criticile formulate în apel se reduc, în esență, la reaprecierea probelor deja examinate de instanța de fond și anume invocarea unei simple dispariții îndelungate și interpretarea subiectivă/eronată a dispozițiilor art.52 și art.168 Cod civil.

Așadar, instanța de apel constată că, aceste argumente nu infirmă legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, iar apelantul nu a prezentat probe noi, admisibile și pertinente, care să justifice o soluție diferită. Or, simpla lipsă a veștilor despre persoană, în absența circumstanțelor care să creeze o prezumție de moarte, nu este suficientă pentru declararea decesului prin hotărâre judecătorească.

În concluzie, Colegiul civil constată că, instanța de fond a stabilit corect situația de fapt, a aplicat just normele de drept material și procesual, motivând suficient soluția de respingere a cererii.

Prin urmare, Colegiul civil şi de contencios administrativ va respinge cererea de apel declarată de Ciubotaru Ivan cu menținerea fără modificări a hotărârii Judecătoriei Drochia, sediul central din 17 octombrie 2024.

În conformitate cu dispozițiile art.385 lit.a) Cod de procedură civilă, Colegiul civil şi de contencios administrativ,-

D E C I D E:

Respinge cererea de apel declarată de Ciubotaru Ivan.

Menține fără modificări hotărârea Judecătoriei Drochia, sediul central din 17 octombrie 2024, emisă în cauza civilă, la cererea formulată de Ciubotaru Ivan, persoane interesate Ciobanu Alexandra, Cebotari Grigori și Agenția Servicii Publice, privind declararea persoanei decedate.

Decizia nu se supune recursului, fiind definitivă și irevocabilă de la pronunțare.

Președintele ședinței,
judecător: **Elena Grumeza**

judecătorii: **Natalia Costaș**

Ivan Parii